

รายงานสรุปสถานการณ์ความขัดแย้งรัสเซีย – ยูเครนรายสัปดาห์

ระหว่างวันที่ ๔ - ๑๐ กันยายน ๒๕๖๖

Highlights

- ตูรกีล้มเหลวในการเจรจาโน้มน้าวให้รัสเซียกลับเข้าร่วมข้อตกลงการส่งออกธัญพืชของยูเครนผ่านทะเลดำ
- ยูเครนประกาศเพิ่มการผลิตโดรน พร้อมเดินหน้านัยกระดับการโจมตีด้วยโดรนในดินแดนของรัสเซีย
- แอฟริกาใต้เผยผลสอบสวนข้อกล่าวหาของสหรัฐฯ ชี้ ไม่พบหลักฐานว่า เรือของรัสเซียแล่นเข้ามาขนอาวุธในแอฟริกาใต้เมื่อปลายปีที่แล้ว
- สหรัฐฯ ประกาศมอบความช่วยเหลือด้านความมั่นคงให้แก่ยูเครน ซึ่งรวมถึงการจัดส่งกระสุนยูเรเนียม ด้อยสมรรถนะที่หลายฝ่ายกังวลว่าจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ด้านรัสเซียประณามว่าเข้าข่ายก่ออาชญากรรม
- สหรัฐฯ จับตาดูการเจรจาซื้อ-ขายอาวุธยุทโธปกรณ์ระหว่างเกาหลีเหนือและรัสเซีย หลังประธานาธิบดีเกาหลีเหนือเตรียมเดินทางเยือนรัสเซีย
- กลุ่ม G20 มีมติเอกฉันท์ออกแถลงการณ์ร่วมที่หลีกเลี่ยงการวิพากษ์สงครามรัสเซีย-ยูเครน โดยเรียกร้องทุกประเทศงดใช้กำลังช่วงชิงดินแดน และรื้อฟื้นข้อตกลงธัญพืช
- สหราชอาณาจักรประกาศขึ้นบัญชีกลุ่มทหารรับจ้างของรัสเซีย (Wagner Group) เป็นกลุ่มก่อการร้าย
- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของญี่ปุ่นเยือนยูเครนเพื่อแสดงการสนับสนุนต่อการป้องกันตนเองของยูเครน และหารือเรื่องการฟื้นฟูประเทศ
- ธนาคารจีนให้ความช่วยเหลือด้วยการปล่อยสินเชื่อแก่ธนาคารรัสเซีย หลังถูกคว่ำบาตรจากชาติตะวันตก
- รัสเซียคาดการณ์ส่งออกก๊าซธรรมชาติไปยัง EU ในปีนี้จะลดลงจากปีที่แล้วเกือบ ๒ ใน ๓ และลดลงมากกว่า ๖ เท่าจากปี ๒๕๖๔

สถานการณ์ในรอบสัปดาห์

- ตูรกีล้มเหลวในการเจรจาโน้มน้าวให้รัสเซียกลับเข้าร่วมข้อตกลงการส่งออกธัญพืชของยูเครนผ่านทะเลดำ ประธานาธิบดีตุรกีซึ่งเป็นสื่อกลางที่ช่วยให้รัสเซียและยูเครนบรรลุการเจรจาข้อตกลงเปิดทางการส่งออกธัญพืชของยูเครนผ่านทะเลดำ (Black Sea Grain Initiative) เมื่อปี ๒๕๖๕ ได้เดินทางเยือนเมืองโซซีของรัสเซียเมื่อ ๔ ก.ย. ๖๖ เพื่อหารือกับประธานาธิบดีรัสเซียเกี่ยวกับการรื้อฟื้นข้อตกลงดังกล่าว ที่รัสเซียได้ถอนตัวไปเมื่อเดือน ก.ค. ๖๖ จนทำให้ราคาสินค้าธัญพืชในตลาดโลกปรับตัวสูงขึ้นอีกครั้ง โดยในการแถลงข่าวร่วมกัน ประธานาธิบดีรัสเซียย้ำว่า รัสเซียจะไม่กลับไปเข้าร่วมข้อตกลงดังกล่าวจนกว่าชาติตะวันตกจะปฏิบัติตามเงื่อนไขเกี่ยวกับการยกเลิกมาตรการที่เป็น การกีดกันการส่งออกสินค้าเกษตรและปุ๋ยจากรัสเซีย และยืนยันว่ารัสเซียยังคงเปิดกว้างสำหรับการเจรจาอยู่เสมอ พร้อมทั้งระบุว่าเส้นทางทะเลดำไม่ควรถูกใช้เพื่อจุดประสงค์ด้านการทหาร ด้านประธานาธิบดีตุรกีเชื่อว่าการเจรจาจะคืบหน้าและสามารถรื้อฟื้นข้อตกลงร่วมกับทุกฝ่ายกลับขึ้นมาใหม่ได้ในอนาคตอันใกล้ โดยตุรกีและองค์การสหประชาชาติ (UN) ได้รวบรวมจัดทำข้อเสนอใหม่เพื่อรองรับการเจรจาในอนาคตแล้ว พร้อมระบุว่า ยูเครนอาจต้องอ่อนท่าทีลงเพื่อให้สามารถเจรจาร่วมกับรัสเซียได้

- ยูเครนประกาศเพิ่มการผลิตโดรน พร้อมเดินหน้ายกระดับการโจมตีด้วยโดรนในดินแดนของรัสเซีย**

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมยูเครนเปิดเผย เมื่อ ๔ ก.ย. ๖๖ ว่า ยูเครน กำลังวางแผนเร่งเพิ่มการผลิตโดรนทุกประเภท ทั้งทางอากาศ ทางน้ำ และทางบกอย่างรวดเร็วที่สุด เพื่อใช้เป็นอาวุธในการโจมตีดินแดนรัสเซียภายใต้ปฏิบัติการรุกรกลับรัสเซีย โดยรัฐบาลยูเครนได้ผ่อนคลากฎระเบียบและข้อกำหนดต่าง ๆ เพื่อให้การผลิตโดรนสามารถใช้เพื่อวัตถุประสงค์ทางการทหารได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้ ในช่วงหลายเดือนที่ผ่านมายูเครนใช้โดรนโจมตีในหลายภูมิภาคของรัสเซีย มุ่งเป้าไปที่เครื่องบินทหารและเรือของรัสเซีย ด้านกระทรวงกลาโหมรัสเซียเปิดเผยเมื่อสัปดาห์ก่อนว่าได้ทำลายโดรนของยูเครนกว่า ๒๘๑ ลำ โดยเป็นการปฏิบัติการรุกรกลับครั้งใหญ่ที่สุดของยูเครนบนแผ่นดินรัสเซีย และเป็นสัญญาณที่แสดงให้เห็นว่าสงครามโดรน ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งในความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนแล้ว ณ เวลานี้
- แอฟริกาใต้เผยผลสอบสวนข้อกล่าวหาของสหรัฐฯ ชี้ ไม่พบหลักฐานว่าเรือของรัสเซียแล่นเข้ามาขนอาวุธในแอฟริกาใต้เมื่อปลายปีที่แล้ว**

ประธานาธิบดีแอฟริกาใต้แถลงเมื่อ ๓ ก.ย. ๖๖ เปิดเผยผลการการสอบสวนข้อกล่าวหาเกี่ยวกับการจัดส่งอาวุธไปรัสเซียว่า ไม่พบหลักฐานพิสูจน์ได้ว่าเป็นความจริง และไม่พบหลักฐานว่าเรือลำดังกล่าวขนอาวุธไปรัสเซีย โดยก่อนหน้านี้ เมื่อเดือน พ.ค. ๖๖ ทูตสหรัฐฯ ประจำแอฟริกาใต้ เปิดเผยว่า เรือขนส่งสินค้าของรัสเซียได้ทำการขนอาวุธที่ฐานทัพเรือใกล้เมืองเคปทาวน์ของแอฟริกาใต้ เมื่อช่วงเดือน ธ.ค. ๖๕ ซึ่งข้อกล่าวหาดังกล่าว นำมาซึ่งคำถามต่อท่าที่ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดและวางตัวเป็นกลางต่อปัญหาขัดแย้งรัสเซีย - ยูเครนของแอฟริกาใต้ และอาจนำมาซึ่งการถูกกลุ่มประเทศตะวันตกคว่ำบาตร ทำให้รัฐบาลแอฟริกาใต้ออกมาปฏิเสธเรื่องนี้โดยทันที และตั้งคณะกรรมการสอบสวน กระทั่งได้ผลสรุปข้อกล่าวหาของสหรัฐฯ ว่าไม่มีมูลความจริงดังกล่าว
- สหรัฐฯ จับตาดูการเจรจาซื้อ - ขายอาวุธยุทธโปกรณ์ ระหว่างเกาหลีเหนือและรัสเซีย หลังประธานาธิบดีเกาหลีเหนือเตรียมเดินทางเยือนรัสเซีย**

ที่ปรึกษาด้านความมั่นคงแห่งชาติของสหรัฐฯ เปิดเผยเมื่อ ๕ ก.ย. ๖๖ ระบุว่า รัฐบาลสหรัฐฯ มีข้อมูลที่เชื่อได้ว่า เกาหลีเหนือและรัสเซียยังคงมีการหารือร่วมกันอย่างต่อเนื่องในทุกๆระดับเกี่ยวกับการจัดหาอาวุธให้รัสเซียเพื่อใช้ยกระดับการสู้รบในยูเครน พร้อมทั้งเตือนว่า การที่เกาหลีเหนือจัดหาอาวุธยุทธโปกรณ์ให้แก่รัสเซีย จะส่งผลเสียต่อเกาหลีเหนือเอง และเกาหลีเหนือจะต้องรับผิดชอบต่อการกระทำดังกล่าว โดยท่าทีดังกล่าวมีขึ้นหลังมีรายงานว่า ผู้นำสูงสุดของเกาหลีเหนือจะเดินทางเยือนรัสเซีย ระหว่างวันที่ ๑๐ - ๑๓ ก.ย. ๖๖ เพื่อกระชับความร่วมมือทางทหาร และอาจรวมถึงการหารือเกี่ยวกับการซื้อ - ขายอาวุธยุทธโปกรณ์เพื่อใช้ในปฏิบัติการทางทหารในยูเครน แลกเปลี่ยนกับความช่วยเหลือจากรัสเซียเกี่ยวกับเทคโนโลยีการพัฒนาดาวเทียมและเรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์ รวมถึงความช่วยเหลือด้านอาหาร อย่างไรก็ตาม รัสเซียปฏิเสธที่จะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว
- สหรัฐฯ ประกาศมอบความช่วยเหลือด้านความมั่นคงให้แก่ยูเครน ซึ่งรวมถึงการจัดส่งกระสุนยูเรเนียมด้อยสมรรถนะที่หลายฝ่ายกังวลว่าจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ด้านรัสเซียประณามว่าเข้าข่ายก่ออาชญากรรม**

เมื่อ ๖ ก.ย. ๖๖ กระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ ประกาศมอบชุดความช่วยเหลือด้านการทหารแก่ยูเครน มูลค่า ๑๗๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของชุดความช่วยเหลือเพิ่มเติมด้านความมั่นคงมูลค่า ๑ พันล้านเหรียญสหรัฐที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ ประกาศเมื่อ ๗ ก.ย. ๖๖ ในโอกาสเดินทางเยือนยูเครนเพื่อแสดงจุดยืนถึงการให้การสนับสนุนยูเครนในระยะยาว ทั้งนี้ ในชุดความช่วยเหลือดังกล่าว สหรัฐฯ เตรียมจะส่งมอบกระสุนเจาะเกราะบรรจุยูเรเนียมด้อยสมรรถนะ (depleted uranium) สำหรับรถถัง Abrams ท่ามกลางกระแสวิพากษ์วิจารณ์ของหลายฝ่าย เนื่องจากกระสุนชนิดดังกล่าวจะก่อให้เกิดสารพิษหรือสารอันตรายตกค้างที่จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของทหารและพลเรือนในพื้นที่สู้รบ ขณะที่ฝ่ายรัสเซีย ระบุว่า การที่สหรัฐฯ จัดส่งกระสุนยูเรเนียมด้อยสมรรถนะให้แก่ยูเครนเข้าข่ายการก่ออาชญากรรม ซึ่งไม่ได้เป็นเพียงแค่การเร่งให้เกิดความตึงเครียดในสนามรบ แต่ยังสะท้อนให้เห็นว่า สหรัฐฯ ไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมาจากการใช้กระสุนชนิดนี้

- สหราชอาณาจักรประกาศขึ้นบัญชีกลุ่มทหารรับจ้างของรัสเซีย (Wagner Group) เป็นกลุ่มก่อการร้าย กระทรวงมหาดไทยสหราชอาณาจักรเปิดเผยเมื่อ ๗ ก.ย. ๖๖ ว่ากำลังดำเนินการประกาศให้กลุ่มทหารรับจ้าง Wagner Group ของรัสเซียเป็นกลุ่มก่อการร้าย หลังจากขึ้นบัญชีว่าบาตรแล้วเมื่อเดือน มี.ค. ๒๕๖๕ หลังจากรัสเซียปฏิบัติการทางทหารในยูเครน โดยระบุว่า Wagner Group เป็นกลุ่มที่ก่อความรุนแรงและเป็นเครื่องมือทางการทหารของรัสเซีย ในการบ่อนทำลายเสถียรภาพของประเทศต่าง ๆ เพื่อเป้าหมายทางการเมือง และเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของโลก โดยขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการพิจารณาร่างคำสั่งของรัฐบาลสหราชอาณาจักร ซึ่งหากได้รับความเห็นชอบแล้ว รัฐบาลสหราชอาณาจักรจะมีอำนาจในการยึดทรัพย์ आयัตบัญชีทรัพย์สินของสมาชิกกลุ่ม Wagner Group และเครือข่ายของผู้ที่เกี่ยวข้องในสหราชอาณาจักร รวมถึงดำเนินคดีกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน Wagner Group ในฐานความผิดที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย
- กลุ่ม G20 มีมติเอกฉันท์ออกแถลงการณ์ร่วมที่หลีกเลี่ยงการวิพากษ์รัสเซียในสงครามยูเครน โดยเรียกร้องทุกประเทศงดใช้กำลังช่วงชิงดินแดน และรื้อฟื้นข้อตกลงธัญพืช ที่ประชุมสุดยอดผู้นำกลุ่มประเทศ G20 เมื่อ ๙ ก.ย. ๖๖ ที่กรุงนิวเดลีของอินเดียระหว่างวันที่ ๙ – ๑๐ ก.ย. ๖๖ มีมติเป็นเอกฉันท์รับรองการออกแถลงการณ์ร่วมที่กล่าวถึงสถานการณ์ในยูเครนโดยไม่ได้พาดพิงหรือประณามรัสเซียโดยตรง ระบุว่า ประเทศสมาชิกกลุ่ม G20 ยังคงเน้นย้ำจุดยืนของแต่ละประเทศ รวมถึงข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (UNSC) และสมัชชาสหประชาชาติ (UNGA) ที่เรียกร้องให้ทุกประเทศปฏิบัติตามกฎบัตรสหประชาชาติในการส่งเสริมการบูรณาภาพแห่งดินแดน คัดค้านเรื่องการใช้กำลังทหารกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อขยายดินแดน และการโจมตีโครงสร้างพื้นฐานที่กระทบต่อความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน รวมทั้งเรียกร้องให้รื้อฟื้นข้อตกลงการส่งออกธัญพืชยูเครนผ่านทะเลดำ (Black Sea Grain Initiative) เพื่อตอบสนองต่อความต้องการด้านอาหารของประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะประเทศในแอฟริกา
- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของญี่ปุ่นเยือนยูเครนเพื่อแสดงการสนับสนุนต่อการป้องกันตนเองของยูเครน และหารือเรื่องการฟื้นฟูประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศญี่ปุ่นเดินทางเยือนยูเครนโดยไม่แจ้งกำหนดการล่วงหน้า เมื่อ ๙ ก.ย. ๖๖ โดยจะร่วมหารือกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของยูเครน เพื่อแสดงถึงความตั้งใจของญี่ปุ่นในฐานะประธานกลุ่ม G7 ประจำปี ในการเป็นผู้นำการหารือระดับนานาชาติเกี่ยวกับการรักษาและเพิ่มความเข้มข้นการคว่ำบาตรรัสเซียและการสนับสนุนยูเครน รวมทั้งหารือประเด็นสำคัญเกี่ยวกับแผนการของญี่ปุ่นที่จะจัดการประชุมระดับนานาชาติเพื่อส่งเสริมการฟื้นฟูทางเศรษฐกิจของยูเครนในช่วงต้นปี ๒๕๖๗ ทั้งนี้ นับเป็นการเยือนยูเครนครั้งแรกของรัฐมนตรีต่างประเทศของญี่ปุ่นนับตั้งแต่รัสเซียเปิดฉากทำสงครามในเดือน ก.พ. ๖๕ โดยประเทศสมาชิกอื่น ๆ ทั้งหมดของกลุ่ม G7 ได้ส่งเจ้าหน้าที่ทูตระดับสูงไปยังยูเครนหลังถูกรัสเซียบุก ขณะที่ญี่ปุ่นเป็นรายสุดท้ายที่ดำเนินการดังกล่าว

ผลกระทบต่อเศรษฐกิจการค้าโลก

- ธนาคารจีนให้ความช่วยเหลือด้วยการปล่อยสินเชื่อแก่ธนาคารรัสเซีย หลังถูกคว่ำบาตรจากชาติตะวันตกกรณีรุกรานยูเครน สำนักข่าว Bloomberg และ Financial Times รายงานเมื่อ ๔ ก.ย. ๖๖ ว่า ธนาคารของรัฐรายใหญ่ที่สุดของจีนจำนวน ๔ แห่ง ได้แก่ (๑) Bank of China (๒) Industrial and Commercial Bank of China – ICBC (๓) China Construction Bank และ (๔) Agricultural Bank of China ให้ความช่วยเหลือด้วยการปล่อยสินเชื่อแก่ธนาคารรัสเซีย โดยข้อมูลอ้างอิงจากธนาคารกลางรัสเซีย (CBR) พบว่า หลังจากชาติตะวันตกดำเนินมาตรการคว่ำบาตรและเรียกร้องให้สถาบันการเงินต่างๆ ถอนการดำเนินการในรัสเซีย จากกรณีรัสเซียเข้าปฏิบัติการทางทหารในยูเครนตั้งแต่เดือน ก.พ. ๖๕ ธนาคารจีน ๔ แห่งดังกล่าว ดำเนินการปล่อยสินเชื่อให้รัสเซียเพิ่มขึ้นเกือบ ๕ เท่า จากมูลค่า ๒.๒ พันล้านเหรียญสหรัฐ ในช่วงต้นปี ๒๕๖๕ เพิ่มขึ้นเป็น ๙.๗ พันล้านเหรียญสหรัฐ ในเดือน มี.ค. ๖๖ ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวสอดคล้องกับ

นโยบายของจีนที่พยายามส่งเสริมให้สกุลเงินหยวนเป็นสกุลเงินหลักของโลก ขณะที่รัสเซียพยายามเปลี่ยนมาใช้สกุลเงินหยวนเป็นเงินทุนสำรองระหว่างประเทศแทนที่สกุลเงินดอลลาร์สหรัฐหรือยูโร และย้ายถึงการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจของรัสเซียไปยังจีน

- รัสเซียคาดการณ์ส่งออกก๊าซธรรมชาติไปยัง EU ในปีนี้จะลดลงจากปีที่แล้วเกือบ ๒ ใน ๓ และลดลงมากกว่า ๖ เท่าจากปี ๒๕๖๔ ธนาคารกิจการเศรษฐกิจต่างประเทศ (Vnesheconombank) ซึ่งเป็นธนาคารของรัฐบาลรัสเซียเปิดเผยการคาดการณ์เมื่อ ๕ ก.ย. ๖๖ ว่า การส่งออกก๊าซธรรมชาติทั้งหมดของรัสเซียในปีนี้จะลดลงสู่ ๑ แสนล้านลูกบาศก์เมตรจาก ๑.๓๑ แสนล้านลูกบาศก์เมตรเมื่อปี ๒๕๖๕ โดยการส่งออกก๊าซธรรมชาติทางท่อส่งของรัสเซียไปยังสหภาพยุโรป (EU) ซึ่งเคยเป็นตลาดส่งออกหลักอาจลดลงสู่ ๒.๑ หมื่นล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งต่ำกว่าปีที่แล้วเกือบ ๒ ใน ๓ และลดลงมากกว่า ๖ เท่าจากปี ๒๕๖๔ (ก่อนที่รัสเซียจะถูกชาติตะวันตกคว่ำบาตร) และจะลดลงเหลือเพียง ๑.๕ หมื่นล้านลูกบาศก์เมตรในปี ๒๕๖๙ ขณะที่ รัสเซียจะไม่สามารถเพิ่มปริมาณการส่งออกก๊าซไปยังเอเชียเพื่อทดแทน EU ได้ทั้งหมด เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐาน

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า
กระทรวงพาณิชย์
๑๑ กันยายน ๒๕๖๖

ดาวนโหลด

รายงานสถานการณ์ย้อนหลังรายวัน